

1 Appendix A: Titles of historical Dutch, English, and French newspapers consulted for the 4 January 1907 earthquakes and tsunami.

#	Name of Publication	L	Date Range Examined	City, Country of Publication	Library source
01	Bataviaasch Nieuwsblad	NL	10 Jan – 22 Mar 1907	Jakarta, Indonesia	delpher.nl
02	Ceylon Observer	EN	10 Jan 1907; 17 Jun 1909	Colombo, Sri Lanka	British Library, London
03	De Padanger	NL	19 Jan– 26 Feb 1907	Padang, Indonesia	Koninklijke Bibliotheek, The Hague
04	De Sumatra Post	NL	4 Jan – 1 Feb 1907	Medan, Indonesia	Koninklijke Bibliotheek, The Hague
05	De Telegraaf	NL	12 – 13 Jan 1907	Amsterdam, Netherlands	delpher.nl
06	Deli Courant	NL	4 – 5 Jan 1907	Medan, Indonesia	Koninklijke Bibliotheek, The Hague
07	Eastern Daily Mail	EN	22 Jan – 30 Jan 1907	Singapore, Singapore	National Library of Singapore
08	Haagsche-Courant	NL	15 Feb 1907	The Hague, Netherlands	delpher.nl
09	Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indië	NL	14 Jan – 22 Mar 1907	Jakarta, Indonesia	delpher.nl
10	Java Bode	NL	10 Jan – 16 Apr 1907	Jakarta, Indonesia	Koninklijke Bibliotheek, The Hague
11	La Patrie Créole	FR	8 Jan 1907	Saint-Denis, La Réunion	A.Sahal (pers.comm, 2014)
12	L'Action à Madagascar Revue	FR	3 Jan – 28 Mar 1907	Majunga, Madagascar	gallica.bnf.fr
13	L'Echo de Madagascar	FR	Jan – Feb 1907	Tananarive, Madagascar	Bibliothèque nationale de France, Paris
14	La Dépêche de Madagascar	FR	Jan – Feb 1907	Tananarive, Madagascar	Bibliothèque nationale de France, Paris
15	La Lanterne de Madagascar	FR	Jan – Feb 1907	Majunga, Madagascar	Bibliothèque nationale de France, Paris
16	La Petit Courrier de Tananarive	FR	3 Jan – 28 Mar 1907	Tananarive, Madagascar	gallica.bnf.fr

17	Le Journal de l'île de la Réunion	FR	8 Jan 1907	Saint-Denis, La Réunion	A.Sahal (pers.comm, 2014)
18	Madras Mail	EN	7 Jan 1907	Chennai, India	British Library, London
19	Middelburgsche Courant	NL	25 Feb 1907	Middelburg, Netherlands	krantenbankzeeeland.nl
20	Nieuwsblad van het Noorden	NL	7 Jan – 15 Feb 1907	Gröningen, Netherlands	delpher.nl
21	Pinang Gazette and Straits Chronicle	EN	4 Jan – 15 Feb 1907	Georgetown, Malaysia	National Library of Singapore
22	Singapore Free Press	EN	25 Jan 1907	Singapore, Singapore	National Library of Singapore
23	Straits Echo	EN	4 Jan – 25 Jan 1907	Singapore, Singapore	National Library of Singapore
24	Straits Times	EN	12 – 16 Jan 1907	Singapore, Singapore	National Library of Singapore
25	Soerabaiasch Handelsblad	NL	10 Jan – 23 Mar 1907	Surabaya, Indonesia	delpher.nl
26	West Australian	EN	5 Jan – 19 Jan 1907	Perth, Australia	trove.nla.gov.au/newspaper/
27	Utrechts Nieuwsblad	NL	12 Jan – 14 Feb 1907	Utrechts, Netherlands	hetrechtsarchief.nl

Appendix B: Chronologically arranged transcriptions of selected newspaper accounts referred to in the main text. Spelling and typography from the original Dutch text is retained and therefore does not reflect spelling reforms since 1915. For example, “*menschen*” appears instead of the reformed “*mensen*.”

De Sumatra Post, 4 January 1907, p. 6

(Repeated partially in Soerabaiasch-Handelsblad, 16 January 1907, no.13, col. 2, p. 6)

Hedenmiddag te 12.50 precies heeft hier terstede een duidelijk waarneembare aardbeving in noord-zuidelijke richting plaatsgehad. In het Medan-Hotel kwamen alle lampen, ook de zware in de groote zaal, in beweging, terwijl alle klokken er bleven stilstaan. Ook op het Postkantoor staakten de klokken den dienst. In den loop van den middag bereikten ons nog verschillende berichten, die met het bovenstaande overeenstemmen, en waaruit blijkt dat de aardbeving van vrij langen duur is geweest. Ook uit Padang Brahrang wordt ons omtrent een aardbeving gemeld. Ze is daar hedenmiddag eveneens 12:50 waargenomen en de richting was Oost-west. Het was een soort golvende beweging, die de lampen flink aan het slingeren bracht.

The West Australian, 5 January 1907, pp. 11

“.... The second tremor, which was recorded yesterday afternoon, was probably some 67 degrees nearer. The preliminary tremors commenced at 1h. 26min. 48 sec p.m. (Perth time), the first long wave occurring at 1h. 33min. and the maximum vibration at 1h. 44min. It continued to vibrate

quite strongly till 3h. 12min. It then died down but did not finally terminate till 4h. 47mim p.m. Its distance from Perth was probably about 1,500 miles.

Presumably bearing on the second record, information from the officer in charge of the Eastern Extension Telegraph Co. at Rodrigues, a British possession, lying 380 miles east by north of Mauritius, of which it is a dependency, is interesting. The officer in charge of the Eastern Extension Telegraph office, Barrack Street, stated last night that at 8:35 p.m. the Company's office at Cocos Island had been informed by the Rodrigues manager that the sea was boiling, and that small tidal waves were being experienced. At about 9 o'clock information came to hand that the tide, which should have been at its lowest ebb, was rising rapidly, and that a small reef which was ordinarily visible standing out of the water was being covered. The tide was higher than it had ever been before. Half an hour later the tide was reported to be still rising, and the residents were hauling their boats up out of danger. Shortly before 11 p.m. the Rodrigues station reported that the tide was falling.

(NOTE: Later press reports incorrectly suggest the tsunami was also observed on the Cocos Island when in fact, the information from Rodrigues was communicated to the Cocos Island telegraph operator who transmitted this on to the operator in Perth.)

Madras Mail, 7 January 1907, pp. 2

A seismic shock south of Java; Recorded in Ceylon; Strange Phenomenon

Colombo, 5th Jan – A strange phenomenon was witnessed on the South coast of Ceylon yesterday, the sea ebbing and flowing continually at Galle. The sea came in and covered the jetty

to a depth of 2-feet. The phenomenon was explained today, when it was announced that the seismograph recorded a severe earthquake. This, it is surmised, had taken place in the seismic region called Wharton Deep, south of Java, and was submarine. A similar phenomenon was witnessed in Ceylon twenty-three years ago, when the big Krakatoa earthquake (sic) occurred – Our own Correspondent.

Madras Mail, 7 January 1907, pp. 7

A Tidal Phenomenon in Ceylon: Extraordinary Ebb and Flow

With reference to the telegram appearing in our columns today regarding the extraordinary tidal phenomenon at Galle, the supposed result of submarine seismic disturbances near Java, the following particulars appearing in the Times of Ceylon received today, may be of interest: the phenomenon was not confined to Galle, but was recorded at other places on the coast of Ceylon :- A telegram from Galle dated the 4th instant says :- Great excitement prevails at the Wharf today in consequence of the sea receding in a most remarkable manner. At 1:30 p.m., the sea had receded some 30 feet, and it has receded several times since at intervals. The whole coast around the harbour has been affected. On the return of the tide there was a swell with a strong current which menaced danger to the lighters landing rice from the B. I. *Loodiana*. One or two narrowly escaped being dashed on the rocks. The water covers the lower stage of the passenger jetty to a depth of about two feet. The sea is fairly calm. Coolies and others are catching fish and lobsters which the tide has left on the rocks. Shortly after receiving the above telegram, the following came to hand from Mr. H. O. Barnard, of the Surveyor-General's Department:- The following unconfirmed telegram has just been received from the Assistant

Government Agent and Master Attendant, Hambantota – “Sea ebbing and flowing continually in Hambantota Harbour difference between greatest rise and fall 14 feet measured at Jetty.”

We cannot ascertain that anything unusual has been observed with the tide in Colombo. Captain Legge said he had nothing reported to him, and moreover he had heard nothing on board the *Sealark* where, if there was anything unusual, it would have been more likely to be noticed than anywhere else. He himself thought it was probably the effect of a big earthquake somewhere. When the big Krakatao (sic) earthquake (sic) happened twenty-three years ago a similar phenomenon was witnessed on the east and south coasts of Ceylon.

One of our representatives, immediately the news was received called upon Mr. H.O. Barnard to obtain if possible that gentleman's views of the phenomenon. Mr. Barnard, however, did not feel disposed to advance any suggestions, saying that he had no facts beyond the telegram. He expressed the opinion, however, that he would not be surprised if there had been a serious earthquake somewhere. Mr. Barnard, however, stated that he had wired to the Government Agent at Hambantota for further particulars. From his point of view he was doubtful about the fourteen feet, as he believed that if the figures were correct a large amount of the island would be flooded. The wave would be measured from the trough to the highest tip and would mean a rise of seven feet above the mean level of the sea – a wave large enough to do a great deal of damage.

Journal de l'Ile de La Réunion. n 2962 – 8 January 1907

La marée sismique – Encore un cataclysme à l'horizon, Vendredi, vers 4 heures ½, des ouvriers travaillant aux chaloupes dans la darse à St-Pierre, donnèrent l'alarme! La mer montait, montait,

pénétrant avec force par le chenal, et s'épandant calme et sans remous dans le port au point que l'on croyait tout fini. Puis subitement comme appelée par une attraction, toute cette masse d'eau repartait en torrent vers la haute mer. En un instant toute la plage se couvrit de monde, on l'aurait prise pour celle d'une ville animée, d'une ville de bain de mer ! C'étaient bien des vagues puissantes, celles qui près des lieux du sinistre portent les navires à des kilomètres dans les terres? Malgré la violence de cette marée qui se manifestait encore dans la soirée, elle n'a pas eu l'intensité de celle de Krakatoa. Le niveau de la mer dans le bassin ne s'est élevé que de 2 mètres au plus. Ainsi donc, vendredi certainement, l'écorce terrestre s'est déchirée quelque part, et l'explosion produite a causé ce grand balancement de la masse liquide. Où s'est-il produit? Est-ce au continent austral ? Aux îles Kerguelen ? Aux îles St-Paul et Amsterdam ? Est-ce encore dans les îles de la Sonde ? Serait-ce à Madagascar ou les terres voisines, Nossi-Bé, Comores, Anjouan, etc., où les terres volcaniques ne manquent pas. Les marins seuls pourront nous dire quelle était sur la mer la direction du grand flot de l'Océan. Mais l'observation du ciel nous a fait penser que le cataclysme était à l'Orient, car les grandes déchirures des nuages marquaient cette direction, et s'il est vrai qu'un courant aérien accompagne toujours le courant marin, le grand flot venant de l'Orient. Le câble nous renseignera bientôt si le désastre vient de ce côté.

Journal de l'Ile de La Réunion. n 2962 – 8 January 1907

Saint-Gilles-les-Bains – Au même moment (TEXTE MANQUANT) Paul ne notaient aucune anomalie de la mer de leurs côtés. De vieux pêcheurs de la localité me disent que pareil phénomène se manifesta avec une intensité plus marquée, il y a environ 20 à 25 ans. Il aurait peut-être coïncidé, alors dit-on, avec la disparition d'une des îles de la Sonde si brusquement

submergée. Si cette relation vous semble devoir intéresser vos lecteurs, vous pouvez la publier. Peut-être quelques uns de nos érudits nous donneront-ils l'explication de ce phénomène qui a fortement impressionné la population saint-gilloise et même les quelques baigneurs en villégiature. Veuillez agréer, Monsieur le Directeur du « Journal », mes salutations empressées.

Un villégiaturiste.

Journal de l'Ile de La Réunion. n 2962 – 8 January 1907

Rodrigues – TEXTE MANQUANT.... [*... annonce*] des troubles sismiques aux îles Rodrigues, accompagnés d'un fort raz de marée et ce, à la même heure que les effets s'en faisaient ressentir ici. On suppose qu'un cataclysme s'est produit en Australie.

Journal de l'Ile de La Réunion. n 2962 – 8 January 1907

Phénomènes sismiques à St-Benoit – Vendredi, les habitants de St-Benoit ont pu observer un rare phénomène, que présentait la mer et qui a jeté quelque trouble un moment dans l'esprit des spectateurs. Le phénomène était bien marqué, et complètement visible de la « Batterie », où beaucoup de personnes ont l'habitude de prendre le frais dans les journées chaudes vers le soir. Il était 4h. ½. Tout à coup, les lames qui de tout temps déferlent à cet endroit, disparaissent, la mer se retire calme, laissant à sec un fond d'une centaine de mètres de large environ. Les eaux se retirent derrière la chaîne de Caps, qui forme le récif de St-Benoit, caps qui n'émergeaient jamais quelque temps qu'il fit, mais que la retraite de la mer laisse entièrement à nu. Parmi les spectateurs du phénomène, des jeunes garçons, attirés par l'appât, se précipitent sur les poissons

surpris, que l'eau a abandonnés. Mais à peine quelques minutes s'étaient écoulées, que les gens restés sur le rivage signalent à ces jeunes imprudents, une houle d'une hauteur extraordinaire venant de très loin. Ceux-ci n'eurent que le temps d'abandonner leur butin et de gagner la côte. Bien leur en prit : la houle est venue déferler et envahir la terre ferme à une limite que n'atteint pas d'ordinaire le niveau de la mer, le ressac balayant et entraînant tout : poissons et galets. Plusieurs vagues semblables se sont succédé à différents intervalles. A neuf du soir la mer a commencé à reprendre son niveau ordinaire, puis tout est rentré dans l'ordre normal. Il n'est pas douteux que ce dénivèlement de la mer ne soit dû à une perturbation sismique, et que d'autres points de l'Ile, même les îles voisines, n'en aient ressenti les effets comme la Réunion. Une conséquence, qui n'est pas sans saveur, du phénomène, c'est que St-Benoit depuis deux jours est privé de poissons qui entrent journellement dans l'alimentation de tous, les pêcheurs ne voulant pas sortir leurs pirogues, et n'osent pas gagner la mer, jusqu'à ce qu'ils soient complètement rassurés, disent-ils, sur ce qui se passe « là-bas »..... Il n'est peut-être pas sans intérêt de relater, en terminant ces notes, que peu de jours auparavant, un magnifique bolide dont les diamètre pouvait être évalué à 30 centimètres environ, à l'œil nu traversait l'espace de l'Est à l'Ouest inondant St-Benoit d'une éblouissante lumière rappelant l'aveuglante clarté d'une puissante projection électrique, ou celle d'un très gros feu de Bengale. Il était 8 heures du soir : le temps était beau. La lumière projetée par le météore était si intense, qu'on eût crû être en plein jour ; que les appartements s'étaient éclairés comme si le soleil brillait. Le bolide était suivi, de quelques secondes, par un bruit continue rappelant celui d'un canon lointain ou du tonnerre, bruit dû sans doute à l'ébranlement de l'air ou à l'explosion du corps céleste. L'émotion fut grande chez le sexe faible ; car d'après lui, le phénomène annonçait quelque chose, un malheur... Et les

pratiques de dévotion, les neuvaines d'aller leur train..., l'Eglise de s'emplir de frais matin !...
oh !... sainte *Frousse* !

La Patrie Créole – N° 1959, 8 January 1907

Phénomène sismique – Etrange, en vérité, le phénomène de marée sismique constaté tout autour de l'Ile, vendredi dernier. Il paraît que dans le port de St-Pierre, il a été relevé une différence de niveau de près de deux mètres, produisant, au retrait de l'eau, de véritables cascades descendant des hauts fonds non dragués, et qu'à Ste Marie des rochers qui n'émergent jamais, ont été complètement mis à découvert. Il est donc évident que le cataclysme, terrestre ou sous-marin, qui a engendré d'aussi notables effets, a dû être des plus violents, et l'on se demande avec une anxiété assez naturelle, si la Martinique par exemple n'a pas disparu, en une suprême et terrifiante éruption du sinistre Mont-Pelé. Les avis de plusieurs personnes qui s'intéressent aux choses de la Science, au point de vue sismique, et que nous avons eu la bonne fortune de rencontrer, sont partagés. Les uns, assurent que l'effroyable manifestation s'est produite à l'Est et les autres pensent que les parages du Déroit de la Sonde en ont été le théâtre. Un de ces derniers nous démontrait même, de façon assez rationnelle, que les effets qui ont été constatés sur nos côtes, n'ont pu être occasionnés que par une perturbation analogue à celle de Krakatoa, et provenant de la même direction. Il serait intéressant d'être renseignés exactement à ce sujet, et il semble même étonnant qu'un pays qui possède deux câbles à sa disposition, reste ainsi dans l'ignorance la plus complète d'événements que l'on peut hardiment qualifier de sensationnels. Espérons cependant que nous serons fixés avant peu par un télégramme privé. La chose en vaut assurément la peine...

Bataviaasch Nieuwsblad, 10 January 1907, p. 1.

Aardbeving en Vloedgolf – De resident van Tapian na Oeli seinde gisteren: Controleur Goenoeng Sitoli meldt vier dezer zware aardbeving en vloedgolf overstroomde eiland Saroeng Baoeng; een persoon verdronken, gevangenis en tolkantoor beschadigd, vele inlandsche woningen ingestort, materieele schade groot, nog niet geschat; groot deel bevolking chineesche kamp en passer gevlucht hooger gelegen streken. Toestand elders op eiland nog geen bericht, ik vraag heden condor voor onderzoek. Het eiland Saroeng Baoeng zal men wel niet op de kaart kunnen vinden. Het staat meer bekend onder den naam van Poeloe Babi of Saragbau (niet te verwarren met het tot Atjeh beboorende groote eiland Poeloe Babi) en ligt negen zeemijlen noordoostelijk van Nias. Het is een klein eiland, omgeven door een breed koraalrif. Meer vinden wij er niet van medegedeeld. Nias, het hoofdeiland, werd, gelijk bekend, herhaaldelijk door aardbevingen geteisterd, het laatst in 1843 toen het geheele eiland in beweging kwam, de grond scheurde, heuvels instortten en een vloedgolf een heel stuk van de oostkust wegspoelde en honderden menschen omkwamen. Een dergelijke plaatselijke aard- en zeebeving schijnt nu Saroeng Bae getroffen te hebben.

Soerabaiasch-Handelsblad, 10 January 1907, no.8, p. 6

Aardbeving en vloedgolf: De resident van Tapanoeli seinde gisteren aan de regering: De controleur van Goenoeng Sitoli meldt dat den 4en dezer door een zware aardbeving een vloedgolf het eiland Saroang Barong overtroemde. Een persoon verdronk; do gevangenis en het tolkantoor werden beschadigd en vele inlandsche woningen stortten in. Groote schade is

aangericht. Van da bevolking is een groot deel naar hooger gelegen terrein gevlucht. Ik vraag heden de *Kondor* om een nadar onderzoek in te stellen.

Ceylon Observer (Weekly Edition), 10 January 1907, **47**, 2, pp. 42.

Strange Tidal Effect at Galle – The Sea recedes 30 Feet: Fish and lobsters stranded!

Galle, January 4, 4:38 p.m. The sea in the harbour first receded at 1:30 p.m. in the afternoon some 25 to 30 feet. The whole coast round the harbour is dry for the same distance. Fish and lobsters were caught by coolies and others. The sea receded again several times at intervals of half-an-hour or so. The sea appears calm. There are no waves but the incoming swell has a strong current. There is very high water at the jetty. The lighters landing rice from the steamer "*Loodiana*" are in danger. Some boats narrowly escaped being wrecked on the rocks. The weather all throughout today was very gloomy.

Galle, January 4, 4:41 p.m. At about 1 o'clock today it was noticed that the sea receded in the harbour. A similar occurrence took place during the Krakatoa eruption." – *By telegraph.*

Ceylon Observer (Weekly Edition), 10 January 1907, **47**, 2, pp. 43.

Remarkable tidal effect at Hambantota - Surveyor General's Office, Colombo, Jan. 4th.

Sir, – The following unconfirmed telegram has just been received from the Assistant Government Agent and Master Attendant, Hambantota – "Sea ebbing and flowing continually in Hambantota Harbour difference between greatest rise and fall 14 feet measured at Jetty."

H.O. Barnard, for Surveyor-General.

Ceylon Observer (Weekly Edition), 10 January 1907, 52, 2, pp. 65.

Experiences at Galle – Our Galle correspondent writes – A great deal of excitement was caused in the Fort today when those assembled on the jetty noticed that the sea had receded in the harbour, the whole coast round the bay being high and dry some 25 or 35 feet. The lighters and other boats moored near the jetty were left on dry land. The hull of the wrecked “*Dalswinton*” was exposed to view. The coolies near the jetty secured a good deal of fish, lobsters, etc. The sea receded seven times at intervals of half-an-hour. After each recession the in-coming flow of water was very heavy. On the third occasion it was nearly level with the jetty. The sea was perfectly calm, and no waves were noticeable, but the current with the in-coming swell was very strong. The B. I. steamer “*Loodiana*” was in harbour discharging rice, and was affected by the movement of the seas, being moved backwards and forwards. Several lighters laden with rice were on their way from the steamer to the jetty and were in danger of being dashed against the rocks owing to the heavy inflow.

Ceylon Observer (Weekly Edition), 10 January 1907, 52, 2, pp. 52.

“The Tidal Disturbance in South Ceylon”

(Excerpt of interview with Mr. H. O. Barnard)

In order to ascertain further news of the strong tidal disturbance which occurred last evening at Hambantota and Galle, our representative today called to see Mr. H.O. Barnard, who

stated that the occurrence was of such considerable interest and very rare. Such disturbances of the sea occur after earthquakes. Such large waves as were registered at Hambantota point to an earthquake or disturbance of the sea of unusual magnitude. A considerable earthquake must have occurred somewhere, and Mr. Barnard thought it certain that the seismograph at the Technical College would have the movement registered. If so it would probably have been recorded two or three hours before the tidal movements were observed; the time between the seismograph record and the actual water disturbance in Ceylon would vary according to the distance from the Island of the disturbance, and so its locality could be gauged. In an earthquake occurring, say, at the sea bottom the movement along the solid earth travels far quicker than the surface waves of the sea.

From the fact that the sea movement was recorded at Hambantota and Galle, and not at Colombo nor round at Trincomalee and Jaffna, Mr. Barnard calculated that the earthquake took place somewhere to the South-East of Ceylon. It was probably an upheaval of the sea-bottom which caused a first huge wave; the volume of water thrown up on falling back to the sea would have caused a second big wave, probably followed by a third. Between these would be a series of interference waves, smaller and diminishing in size between the three larger ones. These huge waves travelled over the sea surface and finally reached Ceylon, and broke on the shores from Hambantota to Galle, and it is quite possible that no movement should be observed at Colombo.

Below are given the times when the various waves were recorded at Hambantota, with the interval between each two waves marked in minutes. Mr Barnard at once notes that the three big waves are well recorded at regular intervals, and between each two large waves is a regular succession of smaller ones. The first big wave was probably unrecorded and occurred, Mr Barnard thinks, at about 1:30 p.m. The second great wave occurred at 3 p.m. and the third at 3:05 p.m. The waves are not always quite exact, which accounts for the time between the waves at

which No. 7 wave occurred, and also at 4:05 p.m., when one was possibly unrecorded, or spoilt by the interfering waves. A wave after rushing up the beach recoiled and met the succeeding one, making its force diminished, and it might happen that one retiring wave just met an incoming small one and spoilt it. The times of the waves recorded at Hambantota were as followed, and the regular names are numbered below.

Times recorded (p.m.)	Interval between waves	No. of wave
1:30		1
1:45	15 minutes	2
2:00	15 minutes	3
2:10	10 minutes	4
2:14	4 minutes	5
2:21	7 minutes	6
2:30	9 minutes	7
2:45	15 minutes	1
3:00	15 minutes	2
3:12	12 minutes	3
3:15	3 minutes	4
3:20	5 minutes	5
3:27	7 minutes	6
3:40	13 minutes	7
4:05	25 minutes	1
4:10	5 minutes	2
4:18	8 minutes	3
4:25	7 minutes	-

In the telegrams from the A.G.A. at Hambantota it is not definitely stated whether the measurements taken give the difference between the wave summit and the lowest ebb in vertical depth, or measured along the slope of the beach. Mr. Barnard thinks it must be the latter; for the usual difference between high and low tide there is only about 3 feet. Further particulars will be available probably later on.

Ceylon Observer (Weekly Edition), 10 January 1907, 47, 2, pp. 65.

Colombo and the Earthquake "Wave", Jan 8th.

Dear Sir, - It is strange that nothing seems to have been known at Colombo of the "earthquake wave" (which was noticed so plainly on the south coast), last week. It was observed as a disturbance, or tidal wave, at the mouth of the Kelani river, and by the villagers on the banks for some miles up the stream – Yours faithfully, Itinerant"

Ceylon Observer (Weekly Edition), 10 January 1907, 47, 2, pp. 66.

Matara – The Tidal Effect – on the sea on the 4th inst. was noticed in the Matara bay. The sea receded so far back that the sunken ridge of rocks a quarter-of-a-mile from the shore became visible. This happened two or three times – *Matara Cor.*, Jan. 6.

Bataviaasch Nieuwsblad, 12 January 1907, no.34, p. 4

Aardbeving en Vloedgolf.

Kotaradja, 11 Jan. De zuidkust van het eiland Simouloë of Poeloe Babi, het groote en volkrijke eiland benoorden Nias, is geteisterd door een vloedgolf. Veertig lieden zijn reeds begraven. Op het nabijliggende eiland Tapa of Vlakeiland worden ongeveer 300 lieden vermist. De gouverneur van Atjeh zond een schip met een lading rijst tot leniging van den nood onder de bevolking.

De Telegraaf, 12 January 1907, no.5210, col. 3, p. 1

(Repeated in Utrechts Nieuwsblad, 12 January 1907, p. 2)

Vloedgolf – Blijkens een uit Nederlandsch Indië door het ministerie van Koloniën ontvangen telegram, teisterde een vloedgolf de zuidkust van Poelo Zimeulou (Onderhoorigheden van Atjeh), waardoor aldaar veertig lieden omgekomen zijn en op het eiland Tapa driehonderd vermist worden.

De Telegraaf, 13 January 1907, no.5210, col. 2, p. 2

(Reworded and repeated in Utrechts Nieuwsblad, 14 January 1907, col. 1, p. 5)

Vloedgolf – Aan de „N.R. Ct.” Wordt uit Batavia geseind: Op 4 dezer is op her eiland Saroeng Baoeng ten oosten van Nias eveneens een vloedgolf en aardbeving geweest. Veel materieele schade werd daardoor aangericht. Ter assistentie is een stoomschip gevraagd.

Het Nieuws van den Dag, 14 January 1907, no.11364, col. 1, p. 13.

Vloedgolf op Atjeh – 12 Januari: Aan het Ministerie van Koloniën is een telegram ontvangen uit Nederlandsch-Indië, luidende: “Een vloedgolf teisterde de Zuidkust van Poelo Simeuloëe (Onderhoorigheden van Atjeh), waardoor aldaar 40 lieden omgekomen zijn en op het eiland Tapa driehonderd vermist worden. Het eerstgenoemde eiland, meer bekend als Simaloer – of ook wel Poeloe Babi, het varkenseiland genoemd – ligt ten Westen van Sumatra tegenover het Atjesche staatje Troemon. De Tapah of Vlak-eilanden liggen vlak bij Simaloer en vormen een veel kleinere groep.

De Sumatra Post, 15 January 1907, no.12, col. 1, p. 7

Een vloedgolf – Weltevreden, 14 Januari (Part.). De Gouverneur van Atjeh seint: Aan de Zuidkust is het eiland Simeuloeé Poeloe Bras, benoorden Nias, geteisterd door een vloedgolf; 40 personen zijn reeds begraven op het nabijliggend eiland Topa of Olak-eiland; 200 lieden zijn vermist. Ik zond een schip met rijst tot leniging van den nood der bevolking."

Het Nieuws van den Dag, 15 January 1907, no.11365, col. 1, p. 5.

De Vloedgolf – an de N. R. Ct. wordt nog uit Batavia geseind, dat op 4 dezer ook op het eiland Saroeng Baoeng, ten Oosten van Nias, een vloedgolf met aardbeving is geweest. Er is veel materieele schade. Een stoomschip is ter assistentie gezonden. Hieruit blijkt, dat de vloedgolf, waarvan gisteren een regeeringstelegram meldde, zich ook op eenigen afstand van Simaloer heeft vertoond.

De Padanger, 21 January 1907, No. 17.

Van den civiel gezaghebber te Tapa' Toean werd gistern het volgend telegram onvangen: de bivak commandant te Sinabang bericht dat de Zuidkust van Simeuloeë geteisterd is door een vloedgolf: 40 lieden zijn reeds begraven. Op het eiland Tapa worden drie honderd lieden vermist.

Bataviaasch Nieuwsblad, 29 January 1907, p. 1.

Vloedgolf ter Sumatra's Westkust. — De resident van Tapanoeli seinde gisteren: Controleur rapporteert Saroeng Daoeng vloedgolf was gering; èèn doode. Nederzettingen Westkust Nias min of meer schade, enkele dooden. Atol Poelau Boenga drie vierde weggevaagd, vloedgolf moet 7 tot 15 Meter hoog zijn geweest; circa honderd dooden tusschen boomstammen in lagune; begraven onmogelijk. Zuid—West deel gespaard; zal tijdelijk doen ontruimen, ondragelijke reuk. Afoeloe Noordwestkust Nias vloedgolf tot op een paal van voet heuvels; talrijke lijken opgeruimd; totaal circa 200 dooden; schade ruim vijftig duizend gulden. Nias geen schade.

De Sumatra Bode ontving hieromtrent nog de volgende berichten : Toen de eerste schok zich deed gevoelen, stond de controleur, de heer Schröllier, voor zijn geopende geldkist, hij liet dat meubel echter spoedig in den steek en vluchtte. De klerk, de heer Ungerer, ging zijn hoog zwangere vrouw halen en bracht haar toen in veiligheid naar het heuvelland, te Toahembaroela; hij verzocht den boomopzienar Nix, hem te vergezellen, in welk verzoek deze toestemde. Intusschen keerde de controleur weder terug en waarschuwde de lieden op den pasar, dat zij goed zouden doen te vluchten, daar de zee wellicht zou komen opzetten. Tevens werden *pradjoeirts*¹ op den pasar geposteerd, om tegen diefstal te waken, doch al spoedig ging het gerucht, dat wie niet vluchtte zou doodgeschoten worden. Het resultaat was natuurlijk een algemeene exodus.

De eerste stoot kwam te 10 min. voor half 1 in den middag, maar deze was slechts kort van duur en niet hevig. Do tweede schok, te half 1, echter duurde vrij lang, en de huizen slingerden als schepen op een bewogen zee; lampen kwamen in bijna horizontale richting. Sinds dien bleef de aarde tot den 17en, datum van het bericht, nog voortdurend in trillende beweging. Te Goenoeng Sitoli stortten 14 huizen in, en werden er 28 meer of min beschadigd.

¹ Police / soldiers

Van een vloedgolf was dus, gelukkig, geen sprake. Van de Nako-eilanden wordt echter gemeld, dat de zee daar gedurende ongeveer 2 uren zoover achteruit was geweken, dat een 40 meter van den anders onder water gelegen zeebodem zichtbaar werd. In de gevangenis hieven de gevangenen een luid misbaar aan, en niet zonder reden, want boven de hoofddeur vertoonde zich een breede scheur. Ook zijn scheuren zichtbaar aan het huis van den luitenant der Chineezen. Den 17en vertrok de gts (?), stoomer naar de noordkust, om zich op de hoogte te stellen. In de zendelingshuizen vielen geen ongelukken voor dan brekage van glas en porcelein.

Op Poelan Boenga kwamen 134 menschen om het geheele eiland werd vernield door de zee, die voorl. aan de N. en W. kust haar aanval erop richtte. Sirambau werd tijdelijk onder water gezet, waarbij 1 man om het leven kwam, terwijl op Horen een 10 a 15 menschen het leven lieten. In het geheel wordt het aantal dood en geschat op 170 à 200; bij Ondjoeng Lojang zijn alle huizen op 1 na tegen den grond geworpen.

De Padanger, 26 January 1907

Uit Goenoeng Sitoli wordt ons betreffende de aardbeving, die Nias en omliggende eilandjes geteisterd heeft, het volgende geschreven. "Den 4en dezer omstreeks 11 ½ uur v.m. werden de eerste schokken gevoeld, welke echter licht en van korten duur waren. Tegen half een bracht een zware schok algemeene ontsteltenis te weeg. Huizen en boomen werden heftig bewogen.

Het water in de haven was steeds rijzende en men vreesde voor een vloedgolf, zodat de strandbewoners naar het gebergte vluchtten, met achterlating van have en goed. De controleur liet de *pradjoerits* uitrukken, teneinde overal een oogje in 't zeil te houden. Dien dag werden nog

4 zware schokken waargenomen en men durfde 's avonds dan ook niet in de huizen terugkeeren uit vrees voor meerdere schokken. Onder den blooten hemel werd met veel ellende overnacht. Vijf dagen achtereen herhaalden zich de schokken soms in hevigen dan weer in minder mate. De Japara, welke toevallig passeerde, nam een groot aantal vluchtelingen aan boord naar Baros. Volgens verhaal heeft de Westkust veel geleden door de zee. Kampong Taloe Siaba en heteiland Poelau Boenga zijn van den aardbedem verdreven. Te Goenoeng Sitoli zijn 36 huizen vernield, terwijl geheel aan ± 300 menchen het leven kost.

De Sumatra Post, 28 January 1907, p. 6.

De aardbeving op Semeuloe – Aan de vriendelijkheid van een Semarangsche ingezetene, die pas eenige weken geleden het eiland Semeuloe of Simaloer (ook poeloe-babi of Varkenseiland geheeten) heeft bezocht, dankt de Loc.² eenige bijzonderheden over dit thans door een aardbeving geteisterde eiland.

Simaloer telt in 't geheel naar schatting ongeveer 15000 inwoners, verdeeld over een groot aantal strandkampongs. Slechts twee Europeanen houden op het eiland verblijf: de heer Bosselaar, vertegenwoordiger der Atjehsche Bosch-exploitatie-compagnie, en een Europeesch sergeant, beiden gevestigd te Sinabang aan de Sinabangbaai op de Noordkust; de sergeant heeft 20 man Amboineezen onder zijne bevelen.

De zuidkust die, zooals men weet, gedeeltelijk verwoest is, schijnt ons, volgens eene zeer uitvoerige kaart waarop alle dessa's³ zijn aangeteekend, vrij schraal bewoond toe. Het aan de

² De Locomotief, a colonial newspaper from Java

³ Villages

zuidkust gelegen eiland Tapak echter, dat door een vloedgolf werd geteisterd, was vrij dicht bevolkt daar er nog al werk van de klapperteelt werd gemaakt; het eilandje Simaloer-Tjoet, dat gedeeltelijk in zee verdwenen is, was daarentegen zoo goed als niet bewoond.

Simaloer behoort tot de afdeeling Tapa Toean, waar kapitein C. Reedijk als civiel gezaghebber is geplaatst. Zooals men weet is kap. Reedijk met den geneesheer van Tapa Toean naar Simaloer overgestoken om hulp te verleen en den toestand te onderzoeken.

De directie der Java'sche Boschexploitatie-maatschappij te Semarang ontving uit Olehleh d. d. 24 dezer het navolgend telegram: "De heer Bosselaar (de vertegenwoordiger der Atjehsche Boschexploitatiecompagnie op 't eiland) bevindt zich nog altijd te Sinabang. Den 4en dezer werden in den middag eenige elkander opvolgende schokken van aardbeving gevoeld, welke echter te Sinabang geene schade aanrichtten. Den 5en dezer werd te Sinabang het bericht aangebracht dat een vloedgolf die driemaal terugkeerde de zuidkust verwoest had van de dessa Lessikan tot de dessa Lakoebang. De bevolking dier kuststrook is grootendeels omgekomen. Volgens de laatste berichten, van 15 dezer, hielden de aardbevingen nog aan, echter zonder verdere schade aan te richten. De (maleische) handelaren te Sinabang zijn naar den vasten wal (van Sumatra's Westkust) gevlucht. Den 15en is de gouvernementsstoomer Java met een voorraad rijst en geneesmiddelen en met een dokter aan boord van Oleh-leh naar het tooneel van de ramp vertrokken. Ook de directie der Atjehsche Boschexploitatie-maatschappij heeft rijst en geneesmiddelen naar Simaloer gezonden."

Uit deze nadere gegevens blijkt ons dat een zeer groot deel der zuidkust, en juist 't deel dat gelegen is tegenover de eilandjes Simaloer-Tjoet en Tapak door de vloedgolf verwoest is. Tusschen de dessa's Lessikan en Lakoebang lagen nog 20 andere strandkampongs. Het getal van

1500 verongelukten zal dus stellig niet te hoog zijn geraamd. De heer Bosselaar, de eenige Europeaan op Simaloer, schijnt een kranig man te zijn. Hij is te Sinabang op zijn post gebleven, ofschoon alle anderen naar den vasten wal overstaken en hoewel ook Sinabang met gevaar werd bedreigd.

Bataviaasch Nieuwsblad, 12 February 1907, pp. 5 – 6.

De Ramp op Simeuleui - Verschenen is een rapport omtrent de bevindingen van den civiel-gezaghebber van Tapa Toean naar aanleiding van de op den 4den Januari 1907 plaats gehad hebbenden ramp, op de eilandengroep Simeuleui. Wij schrijven nu 12 Februari. Is met opzet het rapport niet gedateerd?

Het luidt aldus: Nagenoeg algemeen had men te 12uur smiddags van den 4den Januari 1907 aan de Zuidkust (van het eiland Simeuleui?) drie vloedgolven waargenomen, waarvan do eerste de kleinste en de laatste de grootste is geweest. Te Sinabang heeft men op dien datum 19 aardschokken gevoeld in de richting Zuid- Oost – Noord-West. Het water in de Sinabangbaai was in beroering. Soesoh was onder water geloopt. Te Tapa Toean had men op denzelfden dag driemaal eb en vloed waargenomen. Op achtereenvolgende dagen had men met enkele gapingen van een dag lichte aardschokken gevoeld. De laatste op de 19den te 11 $\frac{3}{4}$ uur n.m. was de hevigste.

Uit het plaatselijk ingesteld onderzoek maakten de gezaghebber der gouvernementsmarine de Jong en ik de conclusie, dat de richting der vloedgolven Zuid ten Oosten moet zijn geweest. Van af Koeta Tinggi in de Telok Badjan tot de Telok Dalam aan de Zuidkust van het district Leukoön is de kust geteisterd geworden door het water. Op de meeste

plaatsen was het water 6 à 8 honderd meter landwaarts ingestroomd; op enkele punten zelfs 1200 meter ongeveer. Geheel verdwenen zijn de gampongs⁴: Koeta Tinggi in de Telok Badjan; alle gampongs op het eiland Tapah; de pas aangelegde ladang⁵ bij Tandjong Gossong; do aan het strand gelegen gampongs Soea-Soea, Si Toeboeh. Lebang, Awe Sebal, Lantih, Awe Ketjil, Saloer Iilir, Lasingaloe, Nantjalla, Moedil, Inoel, Naibos, La-ei on, Angkë, Serie 7; Boemen, Si Linggas, Koeala Deh, Lahalos, Laokeh, Lambejan, Lahoebang, Ajer, Bahoe, Titi Kapoer, Oedjoeng oesoelj, Salang, Oedjoeng en Leukoën.

Bovendien werden op de eilandjes Simeuloeë, Tjoet Linggang en Leukoön de meeste huizen vernield. Verscheidene klappertuinen zijn gedeeltelijk blijven bestaan. Het aantal omgekomenen bedraagt in het district Tapah 1205, Simeuloeë Rajou 431, Salang 130 en Leukoön 52 totaal 1818. Het aantal gewonden en gekwetsten was betrekkelijk zeer gering, toen dr. J. G. Smits en ik verschillende gampongs bezochten. Verscheidenen waren geheel, anderen gedeeltelijk genezen. Eenige mannen, vrouwen en een kind die nog geneeskundige hulp behoeften, werden door dien geneesheer naar boord medegenomen en aldaar verpleegd. De hoeveelheid verongelukt groot vee is nog niet na te gaan, omdat nog telkens karbouwen in de wildernis worden gevonden. Het aantal verloren gegane dieren (zoo groot als klein vee) moet evenwel groot zijn.

Wat de door de ramp veroorzaakte ziekten en epidemiën betreft wordt medegedeeld dat slechts hier en daar koortsen voorkwamen en de lieden te lijden hadden van hoest. Door bovengenoemden geneesheer werden de noodige medicijnen verstrekt. Aan de overlevenden der

4 Villages. From kampong i.e. kampung (Bahasa Indonesia)

5 Bahasa Indonesia: field

door de ramp getroffen van het district Tapah werden 4000 KG. rijst verstrekt, benevens eenige kleeding, aan het district Simenloeë Rajou 1400 KG. rijst; aan het district Salang 1000 KG. en aan het district Leuköon 600 KG.

Reeds dadelijk na ontvangst van het bericht der ramp was de bivouakcommandant te Sinabang aangeschreven om maatregelen te nemen tegen opeenhooping van menschen, toe te zien dat de lijken diep en met den meesten spoed worden begraven en voorloopig over te gaan tot het verstrekken van de noodige medicijnen en verbandmiddelen.

Bij mijn reis aan de Zuidkust van het district Tapah werd den overlevenden der door de ramp getroffen aangezegd zich naar Sinabang te begeven teneinde aldaar rijst in ontvangst te nemen. Tegelijkertijd werd nagegaan welke lieden er geen belang meer bij hadden zich op de verwoeste plaatsen opnieuw te vestigen. Hun werd aangezegd zich naar den grooten weg Lasihin Sinabang te begeven, alwaar hun geschikte en nog braakliggende gronden ter bewoning zouden worden aangewezen. Aan hen die geheel tot den bedelstaf waren gebracht, doch in nabijzijnde en gespaard gebleven gampongs familieleden hebben, werd uiteraard vergund desgewenscht hun intrek bij hen te nemen.

Zoo werd aan de overlevenden van de verwoeste gampongs Koeala Deh, Si Langgas, Boenon Seri, Angke Laei-on, Modil, Nantjalla, Lassingaloe, Aweh Ketjil en Lebang vergund nabij de plek, waar hun vroegere gampong stond, een nieuwe te bouwen, omdat aldaar nog klappertuinen en sawa's zijn. De overlevende bevolking van Soea Soea, Si Toe boek, Aweh Sebal, Lantih Inoer en Naibos werd voor het grootste gedeelte een terrein aan weerszijden van den grooten weg Sinabang-Lasikin bij Anjer Dingin ter bewoning aangewezen. Een gedeelte der lieden van Aweh Sebal werd vergund te verhuizen naar Lamajan bij Lassikin, terwijl een

gedeelte der overlevenden van Saloer toestemming werd verleend zich te Lassikin te vestigen, dat weinig geleden heeft; de rest trok naar Saloer Moedik. Dat een gedeelte der overlevenden genegen is zich aan evengenoemden karrenweg te vestigen komt het onderhoud daarvan ten goede, terwijl te voorzien is dat zij werkkrachten zullen leveren aan de te Sinabang gevestigde houtaankap. Ajer Dingin toch ligt ongeveer een half uur van laatstgenoemde plaats.

Den hoofden van de verschillende geteisterde districten werd opgedragen maatregelen te nemen dat de voor de klappercultuur zoo bij uitnemendheid geschikte eilandjes Tapah, Simeuloeë Tjoet, Linggang en Leukoön zoo spoedig mogelijk weder bewoond zullen zijn. Voorts werd hun aangezegd na te gaan welke eigendommen, zoowel roerende als onroerende, thans geen eigenaar meer hebben en binnen een maand een opgave daarvan naar Sinabang te zenden, waarna ook deze zaak zal kunnen worden geregeld. Ten slotte geeft de gezaghebber in overweging ten spoedigste over te gaan tot een herregistratié van de geteisterde streken.

Utrechts Nieuwsblad, 14 February 1907, p. 2.

(Repeated partially in the Haagsche Courant, 14 February 1907, p. 2, and later the Provinciale Noordbrabantsche 's-Hertogenbossche Courant, 15 Feb 1907)

De Atjeh Boschexploitatie Compagnie zendt aan de N. R. Ct. het volgend rapport van den heer Bosselaar, opzichter van die maatschappij, te Sinabang: "Op den 4den Januari jl. 's middags te ongeveer 12 uur werd te Sinabang een vrij hevige aardschok gevoeld. Dit herhaalde zich verscheidene malen tot 4 uur, in welken tijd dit 17 maal werd waargenomen. Het water in de Sinabangbaai vertoonde gedurende dit tijdsverloop eene verhoogde werking met om de vijf minuten een verval van $\frac{1}{2}$ meter. Nadat op 5 d.a. v. het st. Japara van hier vertrokken was, kwam

er bericht van Tapa van een verbazende vloedgolf, welke tot drie maal de geheele kust is opgelopen tot op een 500 meter, op sommige plaatsen tot aan het gebergte. Alles was meegesleurd. Het aantal doden was echter onbekend. Te Sinabang heerschte weldra een paniek. Alle houtkappers vertrokken dadelijk huiswaarts, nl. zij die van Tapa afkomstig waren.

Den 6den ging ik mij persoonlijk van den toestand overtuigen. De aanblik was onbeschrijfelijk. De geheele kust van Lesikin af tot en met Simaloer was eene woestijn geworden. Waar vroeger bloeiende kampongs met een sterke bevolking aanwezig waren, was nu een modderpoel. In tusschen kreeg ik de volgende berichten.

- 1) Het eiland Tapa is op het oogenblik zoo goed als zonder klapperboomen; op dit eiland kwamen ongeveer 200 man om 't leven.
- 2) Alle kampongs van Lesikin af tot en met Koeta-Ladang zijn verdwenen. Het aantal doden tot aan Koeala-Deh, het eindpunt van Tapa, zoude bedragen ongeveer 1000, terwijl ook duizenden karbouwen zijn verloren gegaan.
- 3) Het eiland Simaloer-Tjoet meteen 30 menschen erop is verdwenen; slechts een topje van het gebergte steekt nog boven water.

Wanneer dus het totaal aantal doden op 1500 wordt gesteld, veronderstel ik dat dit niet sterk overdreven zal zijn. Vanwege de bezetting werden, hoewel onvoldoende, levensmiddelen opgezonden, terwijl hulp van Tapatoean werd verzocht. Wat nog van de bevolking is overgebleven, is so goed als zonder voedsel, terwijl er verscheidene gewonden zijn. De bevolking der kampongs aan de zijde van Sinabang is in heeredienst opgeroepen om te gaan opruimen. Wanneer geen ingrijpende maatregelen genomen worden, vrees ik dat er nog ernstige

ziekten zullen uitbreken. De medicijnen van de Atjeh Boschexploitatie Compagnie stelde ik natuurlijk ter beschikking.

Verzoeken s.v.p. dringend opzending van chinine-pillen, koortspoeder, watten, kajoepoeli, hydrophile-gaas en ruwe cabol. Van alles gaarne een flinke hoeveelheid, al zou het slechts als voorbehoedmiddel dienst doen.

Hoewel de concessie-terreinen van de A.B.C. geen directie schade hebben geleden, behoelt het wel gaan vermelding, dat het kappen van balken zoo goed als stil stat en er dus van uitvoer den eersten tijd waarschijnlijk niet veel zal komen. Alle handelaren te Sinabang lijden groote schade, de handel zal wel voor geruimen tijd geëkaakt zijn. Het aandoenlijk de overgebleven bevolking gade te slaan, gevlucht op hoogten of zoekende aan het strand naar familieleden, slechts in het bezit van wat zij aan het lijf hadden. Aan voorschotten verliest de A.B.C. waarschijnlijk niets of heel weinig.

Ook het eiland Lakoen heeft veel van de vloedgolf te lijden gehad; geen menschenlevens gingen daar echter verloren. De weg van Lesikin naar Simaloer is niet meer te belooopen wegens de ondraaglijke lijkenlucht. Communicatie geschiedt van Telok-Dalam op Sigoelei. Een groote menigte mannen, vrouwen en kinderen zijn geheel naakt in het gebergte, zonder levensmiddelen: ook te Sinabang is niets meer te krijgen. Nog geen Gouvernementsstoomer, misschien kan uwe bemiddeling iets uitrichten. 1) De toestand is werkelijk meer dan erg; als deze berichten zijn niet overdreven. Iederen dag en nacht nog steeds hevige aardbevingen Kampong Lakoen heeft 65 dooden en Kampong Oedjong 87. Vele handelaren vertrekken naar Tapatoen, Singkel en Baros.

De vloedgolf op Nias – Aan het kort verslag van de residentie Tapian na Oeli over de maand Januari is het volgende (*illegible*) met betrekking tot de vloedgolf en de aardbevingen die het eiland Nias teisterden. Op den 4den van verslagmaand werden te Si Bolga, Padang Sidempoean, Tatoetoeng en Balige een paar vrij hevige schokken van aardbeving gevoeld, die ook te Si Borong (Toba Hoogvlakte) werden waargenomen die daar echter geen schade aanrichtten. Betreffende de plaats gehad hebbende aardbevingen en vloedgolven op den 4den Januari '07 te Goenoeng Sitoli (Nias) schrijft de controleur dier afdeeling het ondervolgende: „Na jarenlange rust is op 4 Januari een periode van aardbevingen ingetreden, die op dien datum omstreeks 12 uur begon met eene anderhalve minuut lange, zachte golfbeweging der aardschors. Gelijk latere berichten waarschijnlijk maken zijn ongeveer een kwartier daarna een drietal vloedgolven van het Westen of Noord-Westen komen opzetten die op het eiland Boenga en op de Noord -westkust van Nias stuitende, daar een ontzettende verwoesting hebben aangericht. De middelste en hoogste heeft plaatselijk een hoogte van 15 meter bereikt.

Om 12.50 werd Nias geteisterd gedurende ongeveer een minuut door een reeks aardschokken, als sedert 1861 niet meer op het eiland zijn gevoeld. Te Goenoeng Sitoli liep het zeewater, donkerbruin gekleurd, onmiddellijk hierna, tegen het strand op, ter hoogte van ongeveer 7 dm. Dit is waarschijnlijk reactie geweest van de aardstooten, door het eiland op de zee uitgeoefend. Sedert wisselen lichte en zwaardere aardschokken elkaar af, soms met enkele dagen tusschenruimte, meermalen tot ongeveer twintig op een dag. Tot het onderzoek naar de gevolgen van deze aardbevingen en vloedgolven kwam op 17 Januari de „Hazenwind" te Goenoeng Sitoli.

17 Januari gestoomd naar Siriwaoe (Saroeng Baoeng) het geheele eiland rondgewandeld, een visscher gedood, schade gering. Het eiland is grootendeels koraalformatie, maar in het Noorden

staan sediment-gesteenten, die loodrecht zijn omgekanteld. Voor geologisch onderzoek is dit eiland van veel gewicht. Naar Taloe Siaba voorinformaties omtrent Noordlost Nias. Hier liet de vloedgolf zich iets meer gevoelen, op Sifahandro werden eenige huizen vernield, op Toerelaoeja een visscher gedood.

18 Januari naar Lafaoe. Enkele huizen weggespoeld, vloedgolf liep p.m. honderd meter land land-invaarts; schade gering. Naar Tojolawa; Kampong nagenoeg geheel vernield, gedood een man en een vrouw. Het water liep met groote kracht het land in, ofschoon reeds gebroken door de voorliggende koraalriffen. Naar Poeloe Boenga. Dit eiland is een atol, geopend naar het Noord-Oosten. Hoelo Woenga, gelijk de Niassers zeggen, is voor drie vierden weggevaagd. Alleen in het Noord-Oosten bleven eenige klapperaanplantingen gespaard, in het Zuid-Oosten dat meer beschut lag tegen de vloedgolven en hoger is, levens eenige huizen. Al wat leefde in het Noorden, Westen en Zuiden is of in zee gespoeld of begraven in de lagune van de atol. Ruim honderd menschen lieten daar het leven. Tien duizend klapperboomen, de rijkdom van het eiland, spoellen weg. Met het oog op de onmogelijkheid om de talrijke tusschen boomstammen beknelde, onder water gedompelde lijken van menschen en dieren te begraven, is het eiland ontruimd tot den volgenden klapperpluk, ever drie maanden.

19 Januari. Afoeloe bezocht. De vloedgolf liep ongeveer een paal het land in, het zware geboomte ontwortelende en als grashalmen opvoerende tot den voet der heuvels. Talrijke lijken waren al begraven, rapporteur deed hier do laatste hand aan bet werk leggen. Bekneld tusschen boomstammen, met verpletterden schedel, gebroken of afgerukte ledematen, werden zoo nog veertien in verregaanden staat van ontbinding verkeerende lijken in de naaste omgeving van de kampong alleen aangetroffen. Ongeveer veertig dooden. Naar het Noorden en het Zuiden werden *pradjoerits* langs de kust gezonden om daar het werk voort te zetten.

21 Januari. Geankerd voor Doemala, kampong werd gedeeltelijk vernield. De kaap ten Noord-Westen van het baaitje brak den vloedgolf. Drie dooden. Naar Siromboe. Noordwaarts tot de Ojo kwamen een twintigtal lieden om, deels visschers, deels personen, die op jacht waren gegaan.

22 Januari. Nako eilanden, zeer weinig geleden; geen dooden. Het bewoonde gedeelte ligt afgekeerd van den kant, van waar de vloedgolf is gekomen.

24 Januari. Lagoendi-baai. Zwakke vloedgolf. Aardbeving ook niet zoo sterk als elders.

De geheele Noord-Westkust van het eiland (Nias) is geraseerd tot op ongeveer één a anderhalven kilometer landwaarts. Bij matige schatting is het aantal dooden te stellen op 200, de materieele schade op minstens een halve ton. Aangezien nagenoeg allen die schade leden zijn omgekomen, heerscht geen gebrek aan levensmiddelen en dergelijke. De enkele overlevenden vonden dadelijk een onderkomen bij hun landgenooten.

Over het geheele centrum en Noorden van het eiland Nias deed de aardbeving van 12. u. 50 m. zich zwaar gevoelen. Het aantal ingestorte huizen is legio. Van daar dan ook, dat nog enkele weken later een groot gedeelte der bevolking huisde in pondoks bij de woningen opgeslagen. Goenoeng Sitoli leed schade aan de landsgebouwen, waarvan de gevangenis tamelijk sterk werd gescheurd, terwijl een groot aantal particuliere woningen instortte of onbruikbaar werd.

Het Niews van Den Dag, 21 March 1907, No. 67, pp. 2

Op den 4den Januari 's middags $\pm 12 \frac{1}{2}$ werd te Loeboek Sikaping een vrij zware golvende aardbeving waargenomen, die eenige seconden aanhield, terwijl op denzelfden datum

te Taloe om 12 uur gedurende \pm 30 seconden vrij hevige, om 1 uur gedurende \pm 1 minuut hevige schokken werden gevoeld. Deze schokken zijn ook elders in de onderafdeeling Ophirdistricten meer of minder hevig gevoeld.

Ceylon Observer (Weekly Edition), 17 June 1909, **49**, 25, pp. 5.

“.. it will be remembered that after the earthquake which occurred just over two years ago in the same neighbourhood, a small island near Sumatra being affected, a remarkable phenomenon was observed at Hambantota. The sea ebbed and flowed in an unusual manner, no less than seventeen ebbs and flows being recorded between 1:45 p.m. and 4.25 p.m. The tide also reached a height 6 ft. above the normal level in the harbour. At Tangalla the sea ebbed and flowed in the same manner, exposing the sea bottom as far as the rock which lies to the east of the Resthouse....”

Atjeh Post, 10 April 2013 (extracts from)

(http://www.atjehpost.com/saleum_read/2013/06/10/55085/77/3/Rekam-jejak-tsunami-masa-lampau-di-Aceh, last accessed August 2014)

Masyarakat Aceh sudah mempunyai pengetahuan terkait bencana gempa dan tsunami sejak ratusan tahun yang lalu –

“Jaman masih gadis dulu, pernah terjadi Ie beuna (sekitar 1907). Saat itu air Sungai Krueng Sabe meluap sampai ke dekat Goa Naga (Desa Geni, 7-8 KM dari pantai). Saya juga

mengalami gempa 7 hari 7 malam pada masa DI/TII (1964), akibatnya Gunung Sawah runtuh.” (Hamidah, 120 tahun, Kampung Bunta, Krueng Sabe, Aceh Jaya).

“Cerita nenek saat saya kecil: “Kakek bernama Teuku Leupek Ie Beuna, beliau lahir pada saat kejadian Ie Beuna (1907) air di laut terlihat sangat tinggi. Para ulama mendekati pantai dan mengumandangkan azan di sana, air laut pecah di pantai dan sebagian ke daratan.” Kakek sudah meninggal. Pada saat gempa Desember pagi 2004, nenek bilang, “sebentar lagi air laut akan naik!”, karena nenek sudah tua dan pikun kami menganggap nenek mengigau saja. Ketika air laut naik kami mencoba menyelamatkan diri, nenek yang sudah tidak bisa bangun dari tempat tidur dan suami tidak tertolong lagi, tetapi kedua anak saya selamat.” (Cut Dian Putri, 39 tahun, Kampung Kota Padang Lingkungan IV, Ujung Kala, Aceh Barat).

“Menurut cerita masyarakat secara turun temurun, pernah terjadi geloro pertama saat meletusnya gunung Krakatau sekitar tahun 1833 yang menenggelamkan Kota Singkil Lama. Kemudian sekitar tahun 1900an terjadi geloro kedua yang membuat masyarakat dari Kayu Menang berpindah ke Kecamatan Singkil sekarang.” (Safrijal Amni, 49 tahun, Kabid Pengendalian Dampak Lingkungan, Bappeda Singkil).

Kompas, 14 August 2014 (extracts from)

Kisah mayat-mayat yang tersangkut didahan-dahan pohon tinggi sangat populer di Simeulue. Masyarakat di sepanjang pantai barat Simeulue selalu menceritakan kisah itu jikasedang membahas smong. Di Dusun Alafan, Desa Langi, Simeulue Barat, warga menceritakan mayat-mayat yang tersangkut di dahan pohon durian. Dari cerita orang tua dulu, smong tahun 1907 berarti airnya lebih tinggi karena ada orang tersangkut di batang durian.

Saat tsunami 2004, air naik 8 meter, tidak sampai melewati pohon durian,” kata Kepala Desa Langi, Hasranudin (45). Menurut Hasranudin, warga yang tewas di hantam tsunami kebanyakan karena kegirangan menangkap ikan-ikan yang menggelepar saat air laut surut mendadak. Saat itu, mereka belum mengenal bahaya tsunami.

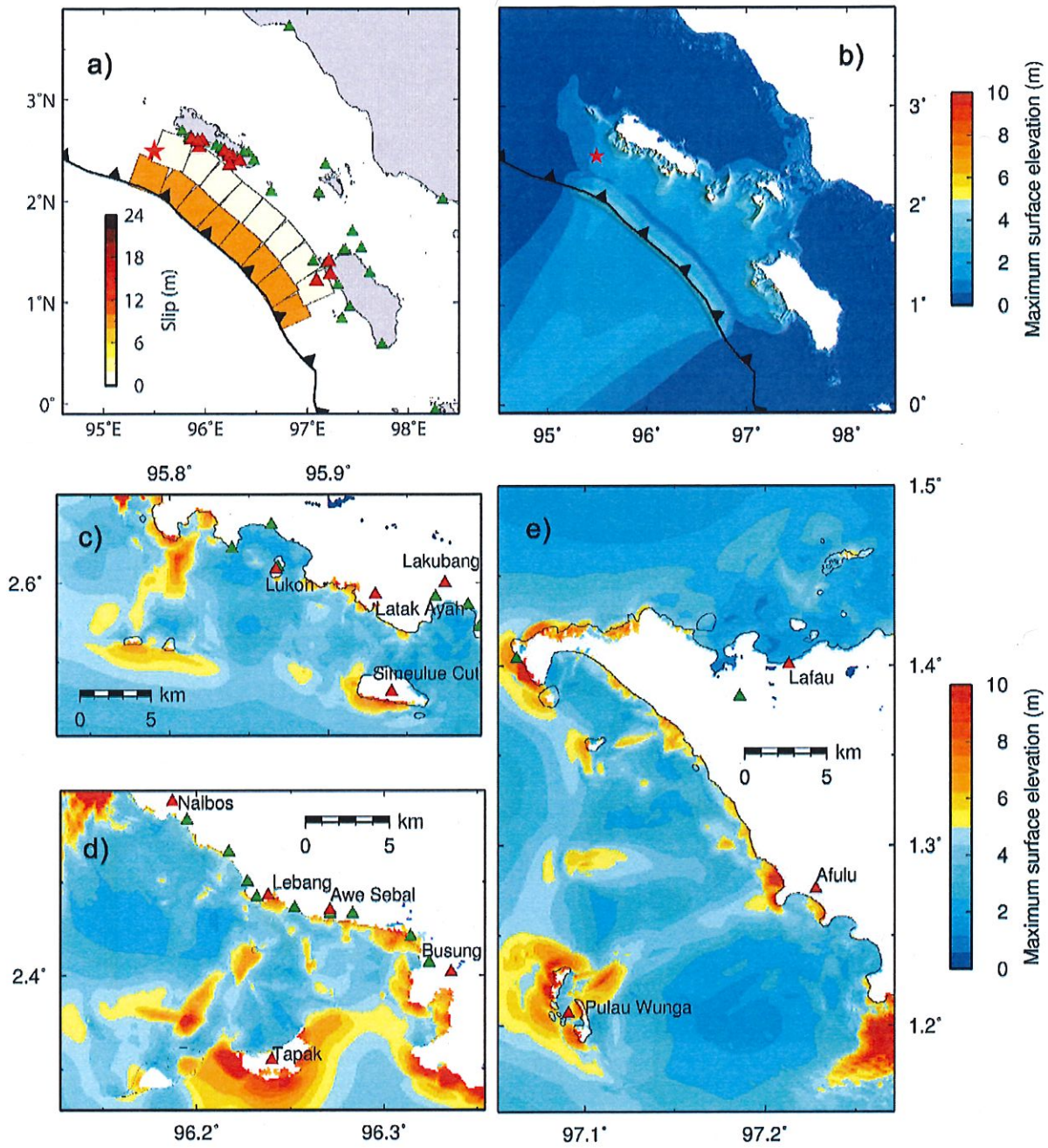

Figure S1: Hypothetical rupture geometry (this study) with a maximum slip of 9m (a) and maximum sea surface elevation (b) on the south coast of Simeulue (c, d) and on the west coast of Nias (e).

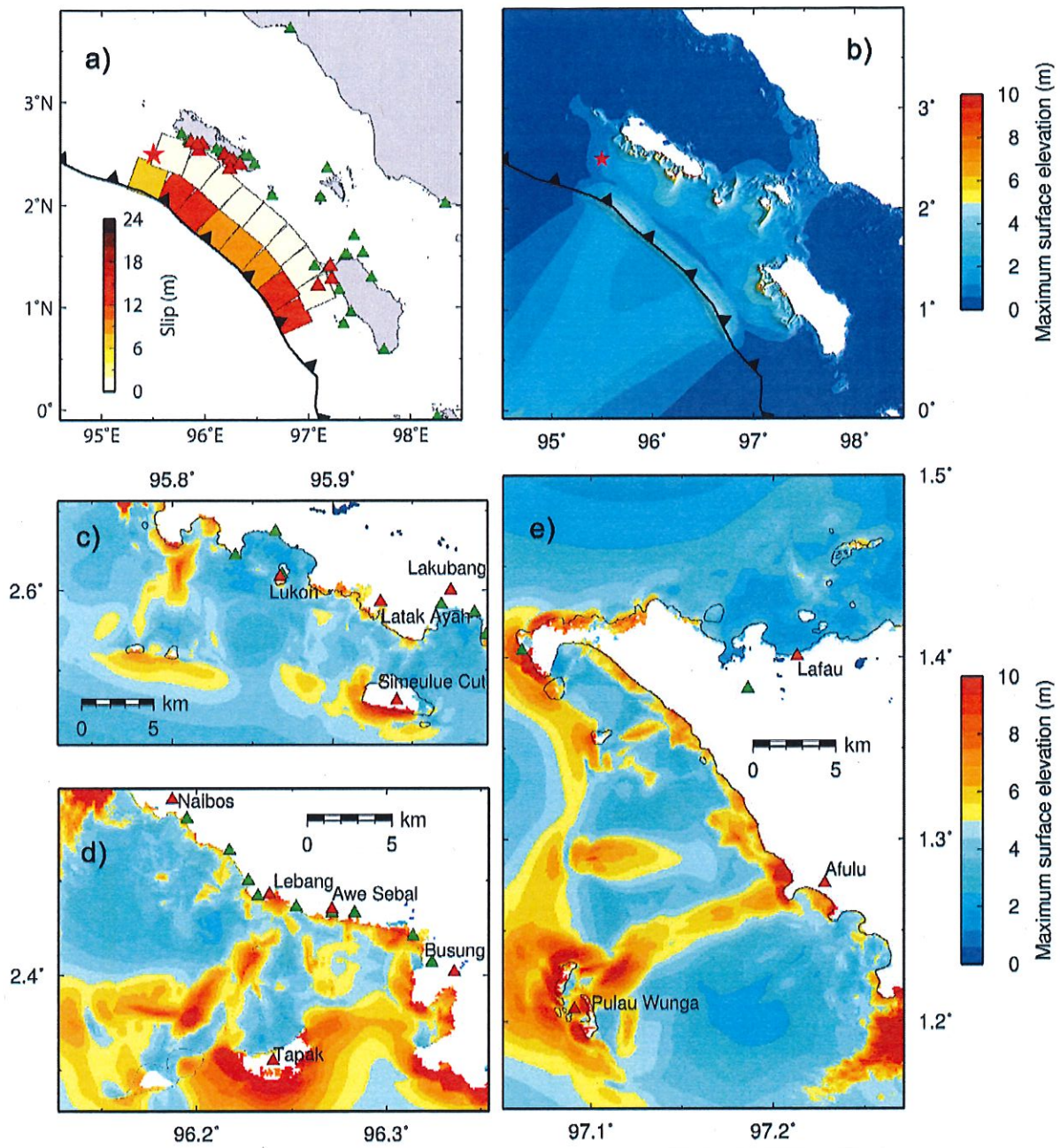

Figure S2: Hypothetical rupture geometry (this study) with a maximum slip of 12m (a) and maximum sea surface elevation (b) on the south coast of Simeulue (c, d) and on the west coast of Nias (e).

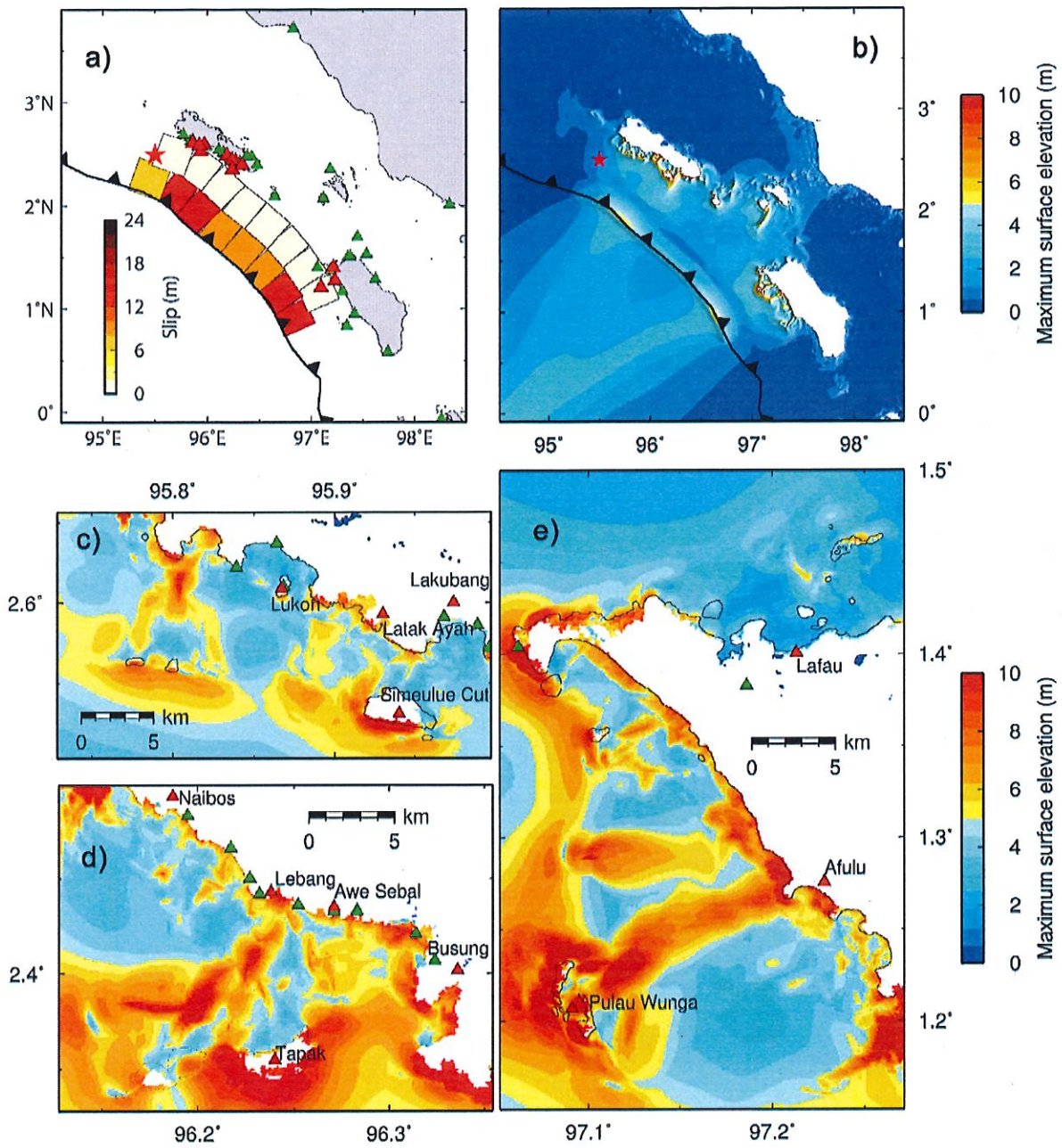

Figure S3: Hypothetical rupture geometry (this study) with a maximum slip of 15m (a) and maximum sea surface elevation (b) on the south coast of Simeulue (c, d) and on the west coast of Nias (e).

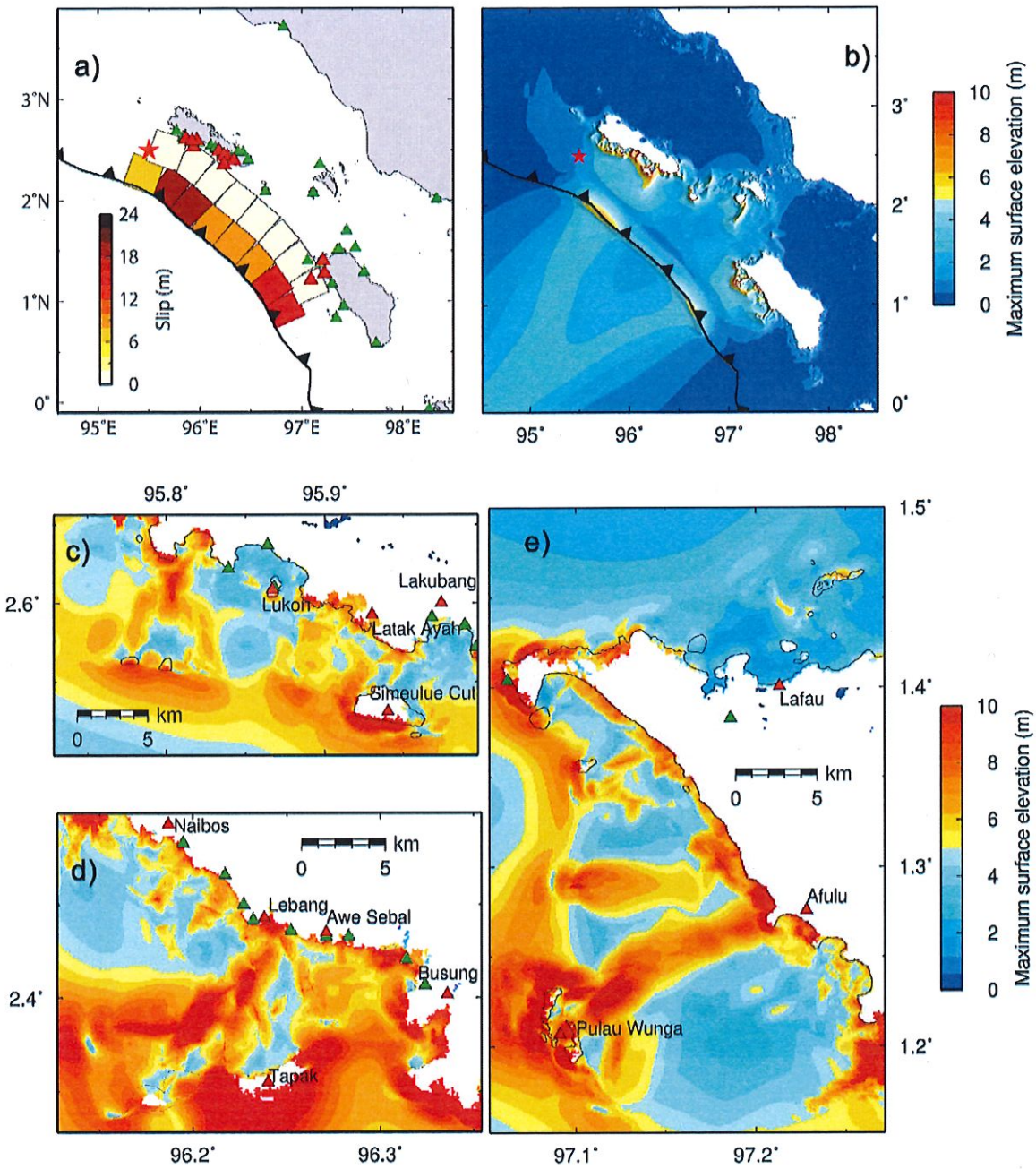

Figure S4: Hypothetical rupture geometry (this study) with a maximum slip of 18m (a) and maximum sea surface elevation (b) on the south coast of Simeulue (c, d) and on the west coast of Nias (e).

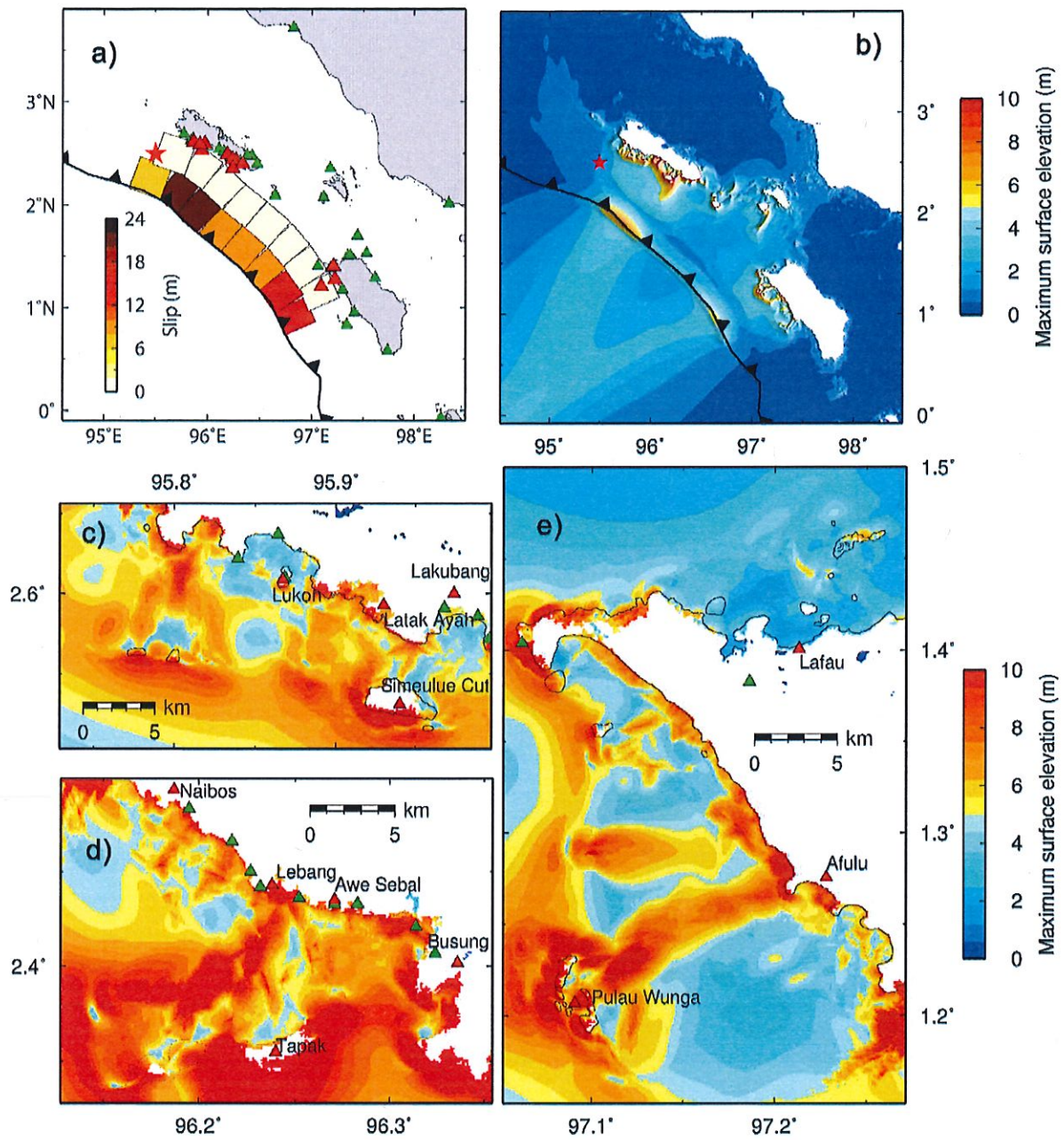

Figure S5: Hypothetical rupture geometry (this study) with a maximum slip of 21m (a) and maximum sea surface elevation (b) on the south coast of Simeulue (c, d) and on the west coast of Nias (e).

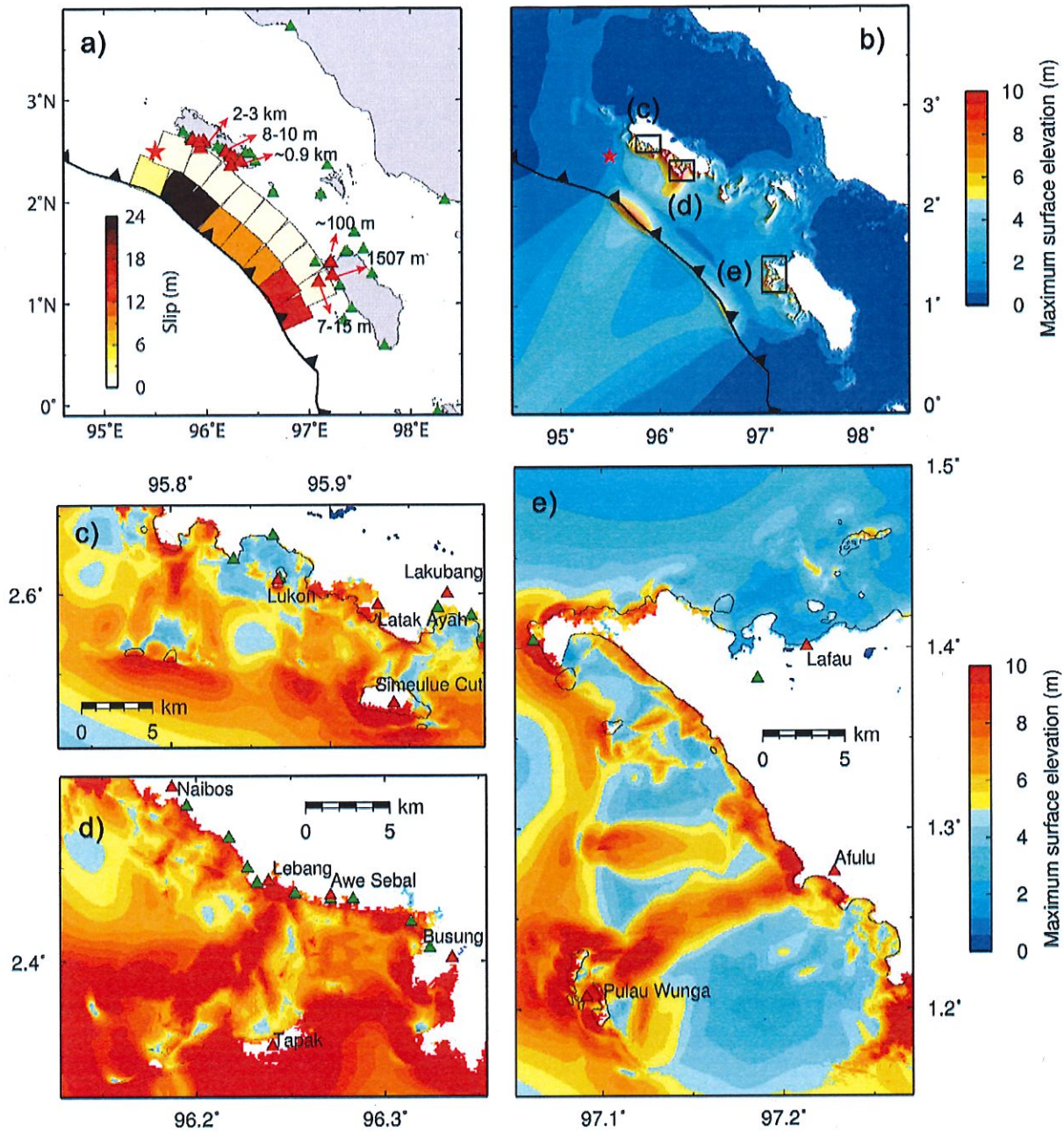

Figure S6: Hypothetical rupture geometry (this study) with a maximum slip of 24m (a) and maximum sea surface elevation (b) on the south coast of Simeulue (c, d) and on the west coast of Nias (e).

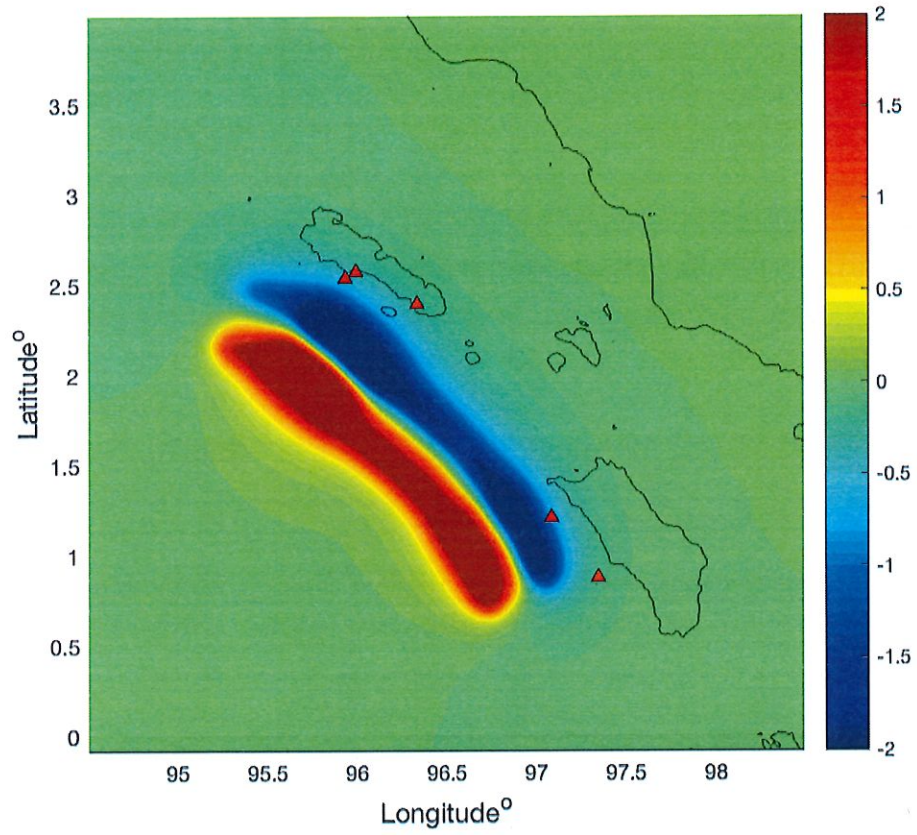

Figure S7: Modelled vertical displacements due to a dislocation in an elastic half space (Okada, 1985) for a maximum slip of 21m using our rupture model.

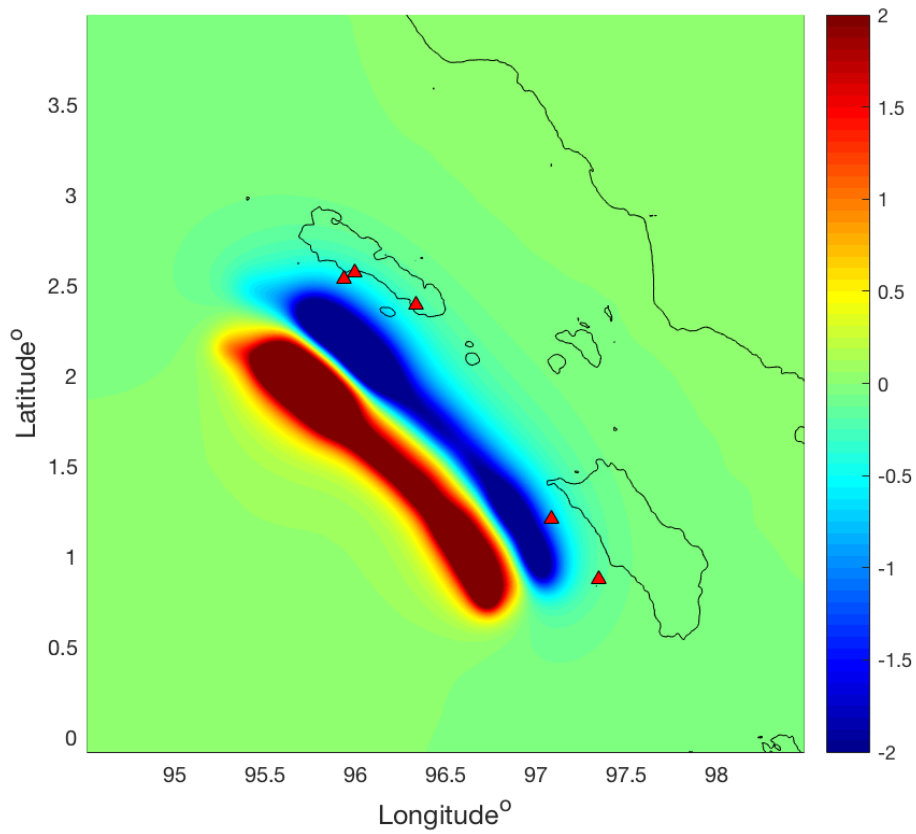

Figure S8: Modelled vertical displacements due to a dislocation in an elastic half space (Okada, 1985) for a maximum slip of 24m using our rupture model.